

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 9.Pf.20.335/2023/9.

A felperes:

felperes

felperes címe.

A felperes képviselője:

Dr. Fodor Ákos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fodor Ákos ügyvéd)

ügyvéd címe

Az alperes:

Magyar Állam

Az alperes képviselője:

Igazságügyi Minisztérium (ügyintéző: dr. Faragó Ambrus kamarai jogtanácsos)

1051 Budapest, Nádor utca 22.

A per tárgya: kártalanítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 6.P.21.383/2021/38.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes és alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 440.000 (négy száznegyvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg az államnak 2.880.000 (kétfélmillió-nyolcszáznyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára. Ezt meghaladóan a le nem rótt illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében 20.000.000 forint sérelemdíj és 20.000.000 forint kártérítés, továbbá ezen összegek után 2020. április 22-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatok megfizetésére kérte kötelezni az alperest a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 844. §-a, 845. § (1) bekezdésének d) pontja alapján kártalanítás címén. Keresetét arra alapította, hogy a személyes szabadságát alaptalanul korlátozták, vonták el, ezért a Be. idézett rendelkezései alapján kárai megtérítésére és sérelemdíjra jogosult.

[2] Kérte annak figyelembe vételét a sérelemdíj megállapításánál, hogy a személyes szabadságát mint személyiségi jogát megsértette az alperes, kirívóan hosszú, 477 napon keresztül tartó személyes szabadságot elvonó, illetve korlátozó intézkedés hatálya alatt állt. Álláspontja szerint az alperes megsértette a testi-lelki egészséghez fűződő jogát is, mert arra kényszerítette, hogy 186 napon keresztül a börtön zárt, ingerszegény környezetében éljen teljes kiszolgáltatottságban, a szociális minimumot el nem érő körülmények között; a házi őrizet és a lakhelyelhagyási tilalom alatt változatlanul bezártan, a jogtalan eljárás fenyegető és

igazságtalan szankcióinak kiszolgáltatottan, egzisztenciális bizonytalanságban kellett élnie. Kérte értékelni, hogy a jogsértés mind fizikailag, mind pszichésen megviselte, saját és családja életét szociálisan és egzisztenciálisan tönkretette, barátai, ismerősei elfordultak tőle mint megbélyegzett embertől, korábbi életmódja, szociális közege már nem fog helyreállni.

[3] Előadta, hogy a szabadság alaptalan korlátozása, illetve elvonása miatt vagyoni kára is keletkezett. A személyes irányítása alatt álló vállalkozások (cég1 Kft., cég2 Kft.) működésképtelenné váltak, mivel nem tudta meghozni az aktuális üzleti döntéseket. Az cég1 Kft. (továbbiakban A. Kft.) vállalatirányítási és számlázási szoftvert állított elő, ezek fejlesztésével foglalkozott. A társaság informatikai hátteréért és programozásért felelős személy a társaságtól eltávozott, a cég szerverét a házkutatással egyidejűleg 2016. március 8-án lefoglalták, elvitték, valamint a programozó távozásával a társaság online szolgáltatása lehetetlenné vált. A felperes tulajdonában és ügyvezetése alatt álló cég2 Kft. (továbbiakban I. Kft.) webshopja szintén ellehetetlenült a szerverlekapsolást követően, a társaság tevékenysége ezzel megszűnt a teljes kényszerintézkedés időtartamára. Szolgáltatás hiányában a megrendelők más cégek szolgáltatásait vették igénybe, ennek következtében a felperes társaságokból származó jövedelme csökkent, osztalék, árbevétel utáni forgalmi jutalék igénye ellehetetlenült. Állítása szerint vállalkozásai éppen 2016-ban jutottak el a kibontakozás időszakába, az A. Kft. árbevétele a megelőző három év átlagában évi 4.059.000 forint volt, az I. Kft. pedig a megelőző, megalakulási évében 917.000 forint árbevételt ért el. Hivatkozott arra, hogy a szabadságelvonás alatt kereső tevékenységet nem tudott folytatni, pénzügyi tartalékainak jogellenes elvonása miatt lakásvásárlási tervei kudarcba fulladtak. Az előzetes letartóztatás 6 hónapos időtartama alatt telefonfeltöltés költségeként felmerült 180.000 forint, valamint az ezen időszak alatt a családjától kapott csomagok értékeként 180.000 forint. Kifejtette, hogy az őt ért kár mértékére számtalan tényező időbeli elhúzóódása és azok szerves egymásra hatása miatt szakértői módszerekkel, vagy egyéb számításokkal pontosan nem határozható meg, ezért a Ptk. 6:531. § alapján általános kártérítést igényelt összesen 20.000.000 forint összegben.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset részbeni elutasítását kérte, a sérelemdíj követelést 1.650.000 forint erejéig nem vitatta, ezt az összeget látta arányban állónak a felperes által elszenvedett sérelemmel az ítélezési gyakorlatra figyelemmel. Álláspontja szerint a felperes által előadottak az előzetes letartóztatással megvalósult szabadságelvonás tipikus velejárói és következményei, köztudomású sérelmek. Ezek kompenzálására a hasonló ügyekre tekintettel havi 150.000-200.000 forint lehet indokolt. Hangsúlyozta, hogy a házi őrizettel járó fizikai és pszichikai hátrányok az előzetes letartóztatáshoz viszonyítva korlátozott mértékben jelentkeznek. Vitatta a kártérítési igények jogalapját és összecszerúságát. A felperes vállalkozásainak működésével, jövedelmezőségével összefüggően rámutatott, hogy a vagyoni hátrányok nem a felperest, hanem a cégeket sújtották, és a felperes e károk mértékét nem mutatta ki. Ha a cégek gazdálkodásából eredő kár bizonyított lenne, azt a felperes szerint is döntően a jogszerűtlen és előzetes letartóztatáson kívül eső kényszerintézkedések, lefoglalás, zár alá vétel idézték elő.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.000.000 forintot, valamint ezen összeg után 2020. április 22. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot azzal, hogy a kamat mértéke 2022. november 10. napjától a

424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet utolsó napjáig legfeljebb évi 25%-os mértékű. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 800.000 forint perköltséget, valamint az állam javára 1.350.000 forint illetéket. A fennmaradó 150.000 forint feljegyzett illetékről úgy rendelkezett, hogy az állam terhén marad.

[6] Ítéletében tényként állapította meg, hogy a felperessel szemben 2015. október 6-án nyomozás indult, majd 2016. március 8-án házkutatást tartottak a felperesnél, amelynek során lefoglaltak 40.000.000 forint készpénzt, továbbá a felperes tulajdonában álló cégeknek, az A. Kft.-nek és az I. Kft.-nek elvitték a szerverét, zárolták a bankszámláját. A felperes 2016. március 8-tól 10-ig őrizetben, március 10-től szeptember 10-ig előzetes letartóztatásban, majd szeptember 10-től 2017. január 9-ig házi őrizetben volt, január 9-től június 29-ig lakhelyelhagyási tilalom hatálya alatt állt. A Fővárosi Főügyészség 2020. április 1-jén kelt G.12.117/2015/349. számú határozatával az eljárást a felperessel szemben megszüntette, mivel nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményt a felperes követte el. Megállapította, hogy a felperes fogvatartását megelőzően rendezett családi körülmények között, anyagi jólétben élt, vállalkozásait irányította. A fogvatartást követően baráti, társadalmi, üzleti kapcsolatai beszűkültek, korábbi életvitelét nem tudta visszaállítani. Pszichoszomatikus tünetei hosszú idő elteltével is fennállnak, a felperesnek különös megterhelést jelentett a fogvatartás.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában megállapította, hogy a felperes kártalanításának Be. 844. §-a és 845. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltételei fennálltak. Kifejtette, hogy a Be. 853. § (1) bekezdése alapján a felperes a kártalanítási perben csak a szabadság alaptalan korlátozása, illetve elvonása miatt bekövetkezett kár megtérítését, továbbá a nem vagyoni sérelemért járó sérelemdíjat követelhet.

[8] A fogvatartással rendszerint együtt járó, köztudomású, a Pp. 266. §-a alapján elfogadható hátránynak tekintette, hogy a személyi szabadság korlátozása fizikai és pszichés tekintetben egyaránt megterhelő és káros. Elfogadta azt is bizonyításra nem szoruló hátrányként (Pp. 266. §), hogy a börtönviszonyokkal együtt jár a fizikai kényelmetlenség, kényszerű összezártság, elszakadás a családtól, a családi kapcsolattartás lehetőségének korlátozottsága. Szintén köztudomású hátrányként értékelte a felperes társadalmi megítélésének kedvezőtlenebbé válását, a szabadulás utáni visszailleszkedés nehézségét a fogvatartott korábbi társadalmi közegebe és a szakmai karrier folytatásának problémáit is. Figyelembe vette az ítélkezési gyakorlat egységességét, azonban annak tulajdonított nagyobb jelentőséget, hogy a törvény a személyiség egyediségét védi, ezért nem lehet előre meghatározott napi vagy havi tétel összegeket alkalmazni a kártalanítás címén járó sérelemdíj összegének megállapításánál. A tanúbizonyításokat értékelve megállapította, hogy a tanúvallomások elsősorban a fogvatartás olyan hátrányait támasztották alá, amelyek a fogvatartással rendszerint együtt járnak. Ilyennek tekintette, hogy a felperest nagyon megviselték a börtönkörülmények, nehezen viselte az összezártságot, lefogyott, álmatlanság gyötörte, baráti kapcsolatai nem álltak helyre a szabadulás után, és cégei működését sem tudta visszaállítani. A testvérek tanúvallomásai (tanúl és tanú2) alapján elfogadta azt is, hogy a felperest oly mértékben megviselte a szabadság elvonása, hogy több év elteltével is szorong és pszichoszomatikus tünetei vannak. Érvelése szerint nem volt szükség ennek alátámasztásához orvosszakértői bizonyításra, mivel nem azt állapította meg, hogy a felperesnek a fogvatartás során elszenvedett pszichés megterhelés következtében kialakult

valamilyen konkrét fizikai betegsége, hanem csak figyelembe vette a sérelemdíj összegének mérlegelése során, hogy a felperes számára rendkívüli megterheléssel járt a fogvatartás.

[9] Az összecszerűség megállapításánál értékelte, hogy a Be. 281. § (2) bekezdése a) pontja és 845. §-a alapján a lakhelyelhagyási tilalom időtartamára nem járt kártalanítás, a felperesnek összesen 10 hónap időtartamú szabadságelvonás, illetve korlátozás miatt ítélt meg sérelemdíjat. A köztudomású hátrányokon túl értékelte azt is, hogy a felperesnek a fogvatartás az előzőek alapján különös megterhelést jelentett. Mérlegeléssel és a bírói gyakorlat figyelembevételével az elszenvedett sérelem ellentételezésére 4.000.000 forint sérelemdíjat talált megfelelőnek, így ennek az összegnek megfizetésére kötelezte az alperest a kereset szerinti késedelmi kamataival együtt.

[10] A felperes kártérítési igénye kapcsán kifejtette, hogy az általános kártérítés mint kivételes kártérítési mód csak akkor alkalmazható, ha a kár bekövetkezése biztos, de mértéke bizonytalan, és nem is bizonyítható. Megítélése szerint azonban a felperes meg sem kísérelte pontosan megjelölni, hogy konkrétan milyen összegű vagyoni hátrányt eredményezett az a körülmény, hogy a fogvatartás alatt nem tudta személyesen irányítani cégeket. Csak arra hivatkozott, hogy szakértői módszerekkel vagy egyéb számításokkal pontosan nem határozható meg a kár mértéke, majd könyvszakértői bizonyítást indítványozott, és az alapján kívánta pontosan megjelölnie a követelése összegét. Az elsőfokú bíróság okfejtése szerint a felperesnek kellett volna csatolnia valamennyi lényeges okiratot, és azok alapján ki kellett volna mutatnia, hogy mely adatokból milyen módon következik előterjesztett összegű követelése. Figyelembe vette, hogy a felperes csatolt néhány, a cége gazdálkodásával kapcsolatos iratot, azonban nem jelölte meg, hogy mely adatok mennyiben és milyen tekintetben bírnak jelentőséggel. Ilyen körülmények között az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem volt lehetőség sem a szakértői, sem egyéb bizonyításra, a könyvszakértői bizonyítást ezért mellőzte.

[11] Mellőzte a cégek működésének ellehetetlenülésével kapcsolatban meghallgatni indítványozott könyvelő, valamint az üzleti partnerek tanúkénti meghallgatását is, mert a releváns tényállítások hiányát tanúvallomással nem lehet pótolni, a cégek működési nehézségeinek feltárása pedig önmagában nem alkalmas a felperes követelésének alátámasztására. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek valamennyi rendelkezésre álló, számítást megalapozó paramétert megismerhetővé kellett volna tennie, és rámutatni azokra a körülményekre és piaci folyamatokra, amelyekre alapítva meghatározta követelése összegét. Álláspontja szerint a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a perbeli időszakban a cégekkel kapcsolatban olyan összegű osztalék jövedelemben vagy munkabérben részesült volna a felperes, mint amilyen összegű követelést előterjesztett. Ennek alátámasztására nem alkalmas az A Kft. taggyűlési határozata, sem az I. Kft. alapítói határozata, mivel a releváns tényállítások hiányában nem rendelhető el szakértői bizonyítás, annak hiányában pedig nincsenek bizonyítva az említett két okiratban feltüntetett árbevétel igazoló adatok. Mindezekre tekintettel sürgősségének tartotta vizsgálni, hogy a cégek működési nehézségei és eredményességének hanyatlása mennyiben a felperes fogvatartásának és mennyiben egyéb körülményeknek, például a számítógépek és szerverek lefoglalásának, illetve elvételének, vagy a cégek informatikusai távozásának a következményei.

[12] Hangsúlyozta, hogy a 40.000.000 forint zár alá vételéből eredően kártalanítási igény nem érvényesíthető. A felperesnek a fogvatartás alatt biztosított csomagok, valamint a

büntetés-végrehajtási intézetben használt telefonja feltöltésének költsége nem a felperes kára, álláspontja szerint ezzel összefüggően a Be. 844. §-a alapján kártalanítási igény nem volt érvényesíthető.

[13] A fogvatartás miatt a felperest ért hátrányok alátámasztása érdekében bejelentett további két tanú meghallgatását azért mellőzte, mivel a per eldöntéséhez elegendő volt a meghallgatott családtagok tanúvallomása. A felperes a két tanút ugyanazon állításai alátámasztására indítványozta meghallgatni, mint a többi családtagot.

[14] A perköltségről a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján határozott.

[15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes keresete szerinti marasztalását. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

[16] Fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és a megállapított tényekből hibás jogi következtetést vont le.

[17] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által előadott tényállási elemek jelentős részét mellőzte, a felperest ért hátrányokhoz, sérelmekhez, károkhoz képest csekély összegű, kirívóan alacsony sérelemdíjat állapított meg. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a tanúbizonyítást az indítványainak megfelelően nem folytatta le és nem hallgatta meg a felperes élettársát, akinek az őt ért sérelmekről és károkról a legközvetlenebb ismeretei voltak.

[18] A vagyoni kárait illetően sérelmezte a szakértői bizonyítást mellőzését. Hangsúlyozta, hogy a szakértő kirendelését annak meghatározására kérték, hogy a felperes szabadságkorlátozásának időszakában cégei mekkora összegű potenciális árbevételtől estek el, ez alapján pedig következtetni lehetett volna arra, hogy a felperes mekkora összegű jövedelemtől esett el. Álláspontja szerint a szakértőnek meg kell tudnia becsülni, hogy a társaságok árbevétele hogyan alakult volna egy múltbeli piaci környezetben, nem ismert adatokból kellett dolgoznia. Nem hiányzott ezért a releváns tényállítás a szakértő kirendeléséhez. Sérelmezte, hogy mellőzte az elsőfokú bíróság a felperes által csatolt üzleti beszámolót, valamint a tanúbizonyítást, amely a felperesi gazdasági társaságok működésének bemutatására irányult. Álláspontja szerint a felajánlott bizonyítást az elsőfokú bíróság alaptalanul hagyta figyelmen kívül, valamint szakértői kompetencia hiányában állapította meg, hogy a rendelkezésre álló és felajánlott bizonyítékok alapján nincs lehetőség szakértői, illetve egyéb bizonyításra. Az elsőfokú bíróság ítélete a szükséges bizonyítás lefolytatásának hiányában megalapozatlan.

[19] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes kártérítési igényével összefüggően azt, hogy keresetét általános kártérítésre alapította, továbbá azokat a tényeket és körülményeket, miszerint a személyes ügyvezetése alatt álló két cég működésképtelenné vált, gazdaságilag ellehetetlenült, ügyfelek elpártoltak tőlük, piaci

részesedésük jelentősen csökkent, emiatt a felperes társaságokból származó jövedelme, forgalmi jutaléka csökkent; a készpénz zár alá vétele miatt meghíúsult ingatlan befektetési opciója, a fogvatartás időszaka alatt a családjától kapott 180.000 forint értékű csomagot, továbbá 180.000 forint összegű telefon feltöltést; a fogvatartás, szabadságkorlátozás időtartama alatt is a munkáját munkavégzésre irányuló jogviszonyban látta el; kényszerű távolléte megakadályozta a mindennapi üzleti életben való részvételt, a partnerekkel és leendő partnerekkel való egyeztetéseket, tárgyalásokat, a cég irányítását, a kollegákkal való együttműködést, a megbízási jogviszony szerinti kötelezettségeinek teljesítését; az A Kft.-től valamennyi ügyfél távozott, az A Kft. megszüntette szerződését felperes szabadságkorlátozása és üzleti életből történő kényszerű távozása miatt; az I Kft. webshopja szintén ellehetetlenült a szerver lekapcsolást követően, a társasági tevékenység ezzel megszűnt a teljes kényszerintézkedés időtartamára. Nem értékelte azt sem, hogy az A Kft. vállalatirányítási szoftvert és számlázást lehetővé tévő szoftvert állított elő; a társaság informatikai hátteréért és programozásáért felelős személy a büntetőeljárás következményeként és a vezető távolléte miatt a társaságtól távozott; az A Kft. szerverét lekapcsolták, a házkutatással egyidejűleg elvitték, valamint a programozó kolléga távozásával a felperes tulajdonában álló társaság online szolgáltatása lehetetlenné vált.

[20] Az okozati összefüggés tekintetében hangsúlyozta, hogy a felperes által félretett 40.000.000 forintos pénzösszeg lefoglalása, valamint a felperes előzetes letartóztatása következtében hiúsult meg az általa tervezett ügylet, a felperes megtakarításában, vagyonában értékcsökkenés következett be. Álláspontja szerint csak fogvatartásából eredő igényeket érvényesített. A jogellenes szabadságkorlátozás és a személyével összefüggésbe hozott társaságok szervereinek lekapcsolása együttesen okozott az üzleti életben vállalkozóként tevékenykedő felperesnek vagyoni kárt, a két társaság bevételei, piaci részesedése csökkent, így a társaságokból származó jövedelme, jutaléka és osztalék iránti igénye ellehetetlenült. A társaságok szervereinek leállítása következtében a társaságok működése, üzleti partnereik online kiszolgálása lehetetlenné vált. Okfejtése szerint nem csak az elmaradt jövedelem, de az ingatlanbefektetések meghíúsulására tekintettel bekövetkezett kár mértéke is nehezen meghatározható. A felperest ért kár számtalan tényező időbeli elhúzódása, azok szerves egymásra hatása miatt szakértői módszerekkel vagy egyéb számításokkal pontosan nem határozható meg. Kiemelte, hogy az irányadó joggyakorlat szerint a szakértői bizonyítás nem zárja ki az általános kártérítés szabályainak alkalmazását, e jogi álláspontját az Emberi Jogok Európai Bírósága és a magyar bíróság eseti döntéseivel is alá kívánta támasztani. Álláspontja szerint a PK 49. számú állásfoglalás, a BH2016. 141 eseti döntésben foglaltak irányadók a jelen peres eljárásra is. Minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást le kell folytatnia a kár felderítése érdekében, ha ez nem vezet eredményre, általános kártérítésre van lehetőség. Az elsőfokú bíróság azonban a szükséges bizonyítást nem folytatta le.

[21] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes is fellebbezést terjesztett elő. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes által fizetendő kártalanítás összegének 1.650.000 forintra leszállítását.

[22] Fellebbezésének indokaként előadta, hogy a sérelemdíj összegénél az elsőfokú bíróság a körülményeket, bizonyítékokat megalapozatlanul mérlegelte. Nem értékelte, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított rendkívüli megterhelés köztudomású hátránynak minősül, de nem jelent semmilyen pszichés vagy fizikai betegséget, csak azt, hogy a felperest a perbeli kényszerintézkedés erősen megviselte. Ezek a hátrányok ezért nem többlétsérelemek,

hanem intenzívebben jelentkező köztudomású hátrányok. Kiemelte, hogy a tanúvallomások szerint a perbeli kényszerintézkedés hatására a felperes családi kapcsolatai nem lazultak meg, sőt, erősebbé is váltak, a családi kapcsolatok megromlásának köztudomású sérelme nem jelentkezett a felperesnél. A szorongást, a pszichoszomatikus tünetek okát és fennállását nem lehet tanúvallomásokra alapozottan megállapítani, ezek álláspontja szerint lényegében egészségkárosodásra utaló körülmények, amelynek bekövetkezése szakkérdés lett volna. A lefolytatott bizonyítás eredményeként az állapítható meg, hogy a kártalanítást igénylő személy által megnevezett sérelmeket nem a kényszerintézkedés, hanem más, a kártalanítási perben relevanciával nem bíró tényező idézte elő, például maga a büntetőeljárás, az elfogás körülményei, a vád tárgya, az embertelen, jogellenes börtönkörülmények. Összességében ezért a felperes által igényelt nagyobb összegű kártalanítás megalapozására előadott indokok megalapozatlanok voltak.

[23] Kiemelte, hogy a köztudomású sérelmeken alapuló igény megítélése nem térhet el jelentősen az azonos vagy közel azonos történeti tényállás ügyekben megállapított kártalanítási összegektől. Hivatkozott az elsőfokú eljárásban bemutatott összecszerúséget érintő bírósági gyakorlatra.

[24] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a fellebbezésével nem érintett részében. Kiemelte, hogy az alperes hivatkozásaiban nem szerepelt olyan eset, amelyben sikeres, jómódú, köztisztelőben álló, üzleti életben elismert, kiterjedt üzleti kapcsolatokkal rendelkező vállalkozó több mint egy évig tartó jogellenes szabadságkorlátozása miatti kártalanítási igényét bírálták volna el, az alperes által megjelölt jogesetekben nem egy vállalkozó személy karrierjének megtörésének következményeit értékelték.

[25] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezésével nem érintett részének helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy a felperes vagyoni kárigényei alaptalanok, mert azok összegét a felperes nem határozta meg egyértelműen, azokat tényekkel nem támasztotta alá, nem álltak a Be. 845. §-ában meghatározott valamely kényszerintézkedéssel okozati összefüggésben, illetve nem a felperes mint magánszemély jövedelmét érintő igények voltak. A felperes a vagyoni kárigényeiről, a cégek gazdálkodásában bekövetkezett változásokról hiányos, ellentmondásos tényeket adott elő, ebben a tekintetben egyértelmű kereseti kérelme sem volt. Hangsúlyozta, hogy a munkabér megfizetésével vagy akár egy cég gazdálkodásával kapcsolatosan nagy számú okirat keletkezik. Jövedelmi adatok, tények igazolására a bírósági gyakorlat alapján is a bérfizetés teljesítését alátámasztó hiteles okiratokra van szükség, a tanúvallomást mellőzni kell. Az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy nem indokolt szakértő kirendelése, az általános kártérítés alkalmazásának feltételei nem álltak fenn. Hangsúlyozta, hogy a felperes a cégek működésképtelenné válásának okaként nem a perbeli kényszerintézkedéseket jelölte meg, hanem azoktól eltérő okokat, így például a cég vagyonának zár alá vételét, a programozó munkatárs távozását, vagy a szerver lekapcsolását.

[26] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezéseket a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[27] A felperes és az alperes fellebbezése nem alapos.

[28] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest 1.650.000 forint és annak járulékai megfizetésére kötelező rendelkezése (Pp. 358. § (5) bekezdés).

[29] Az elsőfokú bíróság az eljárása során az ügy érdemére kiható, a másodfokú eljárásban nem orvosolható, lényeges eljárási szabálysértést nem vétett, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására nem volt indok (Pp. 381. §). Okiratok értékelésének, szakértői, tanú bizonyítás fogantatásának mellőzése önmagában nem alapozza meg az ítélet hatályon kívül helyezését, a lefolytatott bizonyítás, bizonyíték értékelésének esetleges hiányossága ugyanis orvosolható a másodfokú eljárásban a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlásával.

[30] Az elsőfokú bíróság a felek perfelvételi nyilatkozatai alapján szükséges bizonyítást lefolytatta, nem sértett jogszabályt a további bizonyítás mellőzésével, és a tényállást is túlnyomórészt helyesen állapította meg.

[31] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és nagyjából annak indokaival is egyetértett, a fellebbezésre tekintettel a következőket emeli ki.

[32] Az alperes arra helyesen hivatkozott, hogy orvosi szakértelem és bármilyen orvosi irat hiányában az elsőfokú bíróság nem tehetett volna olyan különleges szakértelmet igénylő (Pp. 300. § (1) bekezdés) ténymegállapítást, miszerint a felperesnek jelenleg fennálló tünetei pszichoszomatikus eredetűek. A Fővárosi Ítéltábla ezért a tényállásból az erről szóló megállapítást mellőzte (Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont), ez a jogvita érdemi elbírálását azonban nem befolyásolta, ugyanis az elsőfokú bíróság sérelemdíjat érintő mérlegelésének eredményével az ítéltábla egyetértett.

[33] A felperes fellebbezésében foglalt okokból, a jogvita elbírálása érdekében a bizonyítás folytatására, a tényállás kiegészítésére nem volt indok.

[34] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a sérelemdíjösszege megállapításához nem volt szükség a meghallgatott négy hozzátartozó tanút követően további személyek, illetve az élettárs tanúk általi meghallgatására. A felperes fellebbezésében sem jelölt meg olyan, a sérelemdíjösszege szempontjából jelentős konkrét tény, sérelmet, amit a négy hozzátartozó tanú helyett csak az élettárs tanúvallomásaival tudott volna bizonyítani.

[35] A Fővárosi Ítéltábla a vagyoni kártérítési igény tekintetében is egyetértett a további bizonyítás mellőzésével, az elsőfokú bíróság e tekintetben helyes indokaira azok megisméltése nélkül visszautal.

[36] Helytállóan indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy az általános kártérítés a vagyoni kártérítés kivételes módja, a károsult objektív bizonyítási nehézségeit kiegészítő olyan szabály, amely alkalmazásának a Ptk. 6:531. § alapján feltétele, hogy a kár bekövetkezése megállapítható legyen, azonban annak mértéke objektíve ne legyen megállapítható. Nem alkalmazható ezért a kiegészítő szabály a bizonyítás megkönnyítésére abban az esetben, ha nem bizonyított a felperes által megjelölt vagyoni kár bekövetkezése, annak okozati összefüggése a fogvatartással, vagy ha a vagyoni kár mértéke azért nem állapítható meg, mert a fél – az általános kártérítésre hivatkozással – nem tesz eleget a tényelőadási és bizonyítási kötelezettségének (Pp. 4. § (2) bekezdés), és nem adja elő azokat a tényeket és bizonyítékokat, amelyek igazolják a kár bekövetkezését, alátámasztják a kár és a fogvatartás közötti okozati összefüggést, illetve a kár összepszerűségét.

[37] A felperes arra helyesen hivatkozott fellebbezésében, hogy a szakértői bizonyítás és az általános kártérítés egymást nem zárja ki, és a bíróságnak valamennyi felajánlott lehetséges bizonyítást le kell folytatnia a kár összepszerűségének megállapítása érdekében. Az elsőfokú bíróság azonban nem azért mellőzte jogszerűen a további tanú és szakértői bizonyítás lefolytatását, mert arra általános kártérítés alkalmazása mellett nincs lehetőség, hanem azért, mert a felperes anélkül hivatkozott az összepszerűség tekintetében az általános kártérítésre, hogy eleget tett volna a per eldöntése szempontjából jelentős tények előadására és azokat alátámasztó bizonyítékok felajánlására irányuló kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság helyesen emelte ki, hogy a felperes elmulasztotta kimutatni, hogy mely adatokból, milyen módon következik az általa megjelölt összegű követelés (elmaradt jövedelem), mik a számítás paraméterei, a csatolt okiratokból milyen adatokra, tényekre hivatkozik, milyen piaci folyamatok támasztják alá a vagyoni kárát. A felperes tényállítási és bizonyítási kötelezettsége teljesítése helyett hivatkozott arra, hogy a felperest ért kár számtalan tényező időbeli elhúzódása, azok szerves egymásra hatása miatt szakértői módszerekkel vagy egyéb számításokkal pontosan nem határozható meg. A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a felperes ezen túlmenően azokat a tényeket és az azokat alátámasztó bizonyítékokat sem jelölte meg, amelyekből megállapítható lenne, hogy a felperesnek kizárólag a személyes jelenlétének hiányával okozati összefüggésben osztalékból, forgalmi jutalékból (prémiumból) elmaradt jövedelme, azaz vagyoni kára keletkezett. Az osztalék, illetve forgalmi jutalék kiesés mint kár bekövetkezésének és az okozati összefüggés bizonyításának hiányában pedig az általános kártérítés alkalmazásának szükségessége sem merül fel.

[38] A felperes anyagi pervezetést követően fenntartotta, hogy az általa csatolt iratok elegendők a bizonyítás folytatásához, és a keresetének összepszerűségét sem szükséges a szakértői bizonyítás lefolytatása előtt pontosítania. Az általános kártérítéssel összefüggő jogi álláspontja miatt így nem tett eleget tényállítási és bizonyítási kötelezettségének. Nem volt szükség ezért szakértelemre ahhoz, hogy a bíróság az előadott tényeket és azok bizonyítékait

a bizonyítás folytatásához elégtelennek minősítse. A szakértői bizonyításra, tanúbizonyításra hivatkozás a tényeloadási kötelezettség teljesítését nem pótolja. Az adatok bizonytalansága nem mentesít az egyes kártételek összszerszerűségének megjelölése, és a szükséges tények előadása, számítási mód vagy becslési eljárás levezetésének kötelezettsége alól.

[39] A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi azt is, hogy a csatolt eredménykimutatások alapján az A. Kft. már 2015. évben 0 forint árbevételt és 0 forint nyereséget ért el, a felperest azonban csak 2016 márciusában vették őrizetbe, így árbevétel csökkenés legfeljebb a 2015 októberében megindult büntetőeljárással, de nem a felperes személyes szabadságának korlátozásával hozható bizonyítottan okozati összefüggésbe. A webáruházát üzemeltető I. Kft. működése a felperes tényeloadásai alapján is a szerver – felperes őrizetbevételével egyidejű – lefoglalása miatt lehetetlenült el, így ez a körülmény a működés lehetetlenülése és a felperes fogvatartása közötti oksági kapcsolatot cáfolja. Nincs ezért jelentősége annak, hogy a szerver lefoglalása mellett a felperes fogvatartása is a gazdasági társaságok működésének ellehetetlenülésére vezetett volna, vagy sem.

[40] Az elsőfokú bíróság a kártalanítás szempontjából releváns időszakot a Be. helyes értelmezésével határozta meg. Helyesen indult ki abból, hogy a Be. 844. §-a, 845. § (1) bekezdés d) pontja, 853. §-a és a Ptk. 6:564. §-a alapján az őrizet, előzetes letartóztatás és a házi őrizet időszakában a felperest fogvatartásával okozati összefüggésben ért vagyoni károk és sérelmek miatt érvényesíthető kártalanítás címén vagyoni kártérítés és sérelemdíj. A kártalanítás továbbá kizárólag a szabadság korlátozásának, illetve elvonásának a ténye és tartalma miatti hátrányok orvoslására szolgál.

[41] Helytálló, a bírósági gyakorlattal összhangban álló (BDT2006.1436, BDT2011. 2450) következtetést vont le az elsőfokú bíróság arra is, hogy a másnál felmerült költségek (telefon feltöltés, látogatás) a Ptk. 6:522. §-a alapján nem minősülnek a felperes kárának. Ezért ezek megtérítését a Ptk. 6:564. §-a alapján kártalanítás címén nem kérhette a felperes. A felperes által állított ingatlanügyletekre rendelkezésre álló 40.000.000 forint készpénzt lefoglalta a nyomozóhatóság, a lefoglalásából eredően megghiúsult ingatlanügyletek miatt bekövetkező elmaradt vagyoni előny iránti igény nem a szabadság korlátozásának (elvonásának) a következménye, következésképpen a Be. 844. §-a alapján nem érvényesíthető.

[42] A sérelemdíj jogalapja nem volt vitás, az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján a sérelemdíj összszerszerűségénél irányadó körülményeket – különösen a sértettet és környezetét ért hatásokat, a személyes szabadság korlátozás (elvonás) időtartamát – nagyobb részt helyesen vette számba. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összegét – az ügy sajátosságait és a bírósági gyakorlatot is szem előtt tartva – arányosnak ítélte meg. Az elsőfokú bíróság nem lépte túl a jogszerű mérlegelés kereteit (Pp. 279. § (3) bekezdés), a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésben írt okokból a sérelemdíj felülmérlegelésére nem látott alapot.

[43] A felperes fellebbezésében nem adott elő olyan konkrét sérelmet, körülményt, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, nem kellő súllyal értékelt, és a sérelemdíj felemelését indokolta volna.

[44] Az alperes arra helyesen hivatkozott, hogy a pszichoszomatikus panaszok fennállása és oka nem volt bizonyított. A hozzátartozó tanúk azonban alátámasztották, hogy a büntetlen előéletű, a börtönviszonyokkal először szembesülő felperest a fogvatartás időszaka jelentősen, az átlagosnál jobban megviselte: remegett, sírógörcsei voltak, álmatlanság gyötörte, nyugtatót kellett szednie, amikor egy maffiaper fővádottjával egy zárkába helyezték el, lelkiileg megtört. Az alperes érvelésével szemben a baráti, üzleti kapcsolatok jelentős részének végleges leépülése nem minden előzetes letartóztatás, házi őrizet szokásos velejárója, jellemzően a hosszabb időtartamú, vagy nagyobb publicitást kapott személyes szabadságot korlátozó (elvonó) kényszerintézkedések következménye. A korábbi életszínvonal, életvitel elvesztése szintén nem minden szabadságkorlátozás következménye, és a felperes korábbi életvitelére is figyelemmel jelentős súllyal kellett figyelembe venni.

[45] Az elsőfokú bíróság által megállapított 4.000.000 forint sérelemdíj a felperes által a személyes szabadság korlátozásának (elvonásának) tényéből és tartalmából következően elszenvedett sérelme hozzávetőleges kompenzálására alkalmas volt. Nem állt ellentétben a megállapított sérelemdíj a fogvatartáskori ár-, értékviszonyokra, a fogvatartás időtartamára, a konkrét sérelmekre is figyelemmel a hasonló megítélésű ügyekben megállapított sérelemdíjakkal (pl. BH2014. 448, Kúria Pfv.20.900/2019/6., FÍT Pf.20.689/2022/4.). Az elsőfokú bíróság helyes indokolással emelte ki az egyéniesítés szükségességét. Az alperes által hivatkozott havi összegekkel elvégzett számítási mód alkalmazása nem teszi lehetővé a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésének megfelelően az összes körülmény együttes mérlegelését.

[46] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[47] A felperes és az alperes fellebbezése eredménytelen volt, a másodfokú eljárásban a pernyertesség pervesztesség aránya a fellebbezési pertárgyértéket figyelembe véve 96%-4% volt az alperes javára. A Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), b) pontjai, és az (5), (6) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban végzett jogi munkamennyiséget értékelve mérsékelt összegben (479.000 forint) állapította meg a felperes oldalán áfa nélkül felmerült ügyvédi díjat, és az alperes oldalán felmerült jogtanácsosi díjat. A Pp. 83. § (2) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányát figyelembe véve beszámította az alperes jogi képviselőjének díjába a felperesi jogi képviselő díját, és így a felperest 440.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

[48] A Fővárosi Ítéltábla a le nem rótt fellebbezési illetékekről a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján határozott. Tájékoztatja a felperest, hogy a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az

illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát (30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pont).

Budapest, 2023. október 10.

Dr. Hóbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

Dr. Istenes Attila s. k.
k.

előadó bíró

Dr. Szabó Csilla s.

bíró